

1984-85 Lt-Ls framst. nr 6-Fu.

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 1/1984-85 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till ordinarie årsstat för landskapet Åland under år 1985.

Landstinget har den 21 november 1984 inbegärt finansutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört lantrådet Folke Woivalin, föreståndaren för Ålands försöksstation Ulla Boman, landskapsantikvarien Stig Dreijer, finanschefen Dan E. Eriksson, byråingenjören Göran Holmberg, landskapsstyrelseledamoten Christer Jansson, bostadslåneinspektören Antonio Johans, vatteningenjören Bror Johansson, landstingssekreteraren Lars Ingmar Johansson, utbildningschefen Börje Karlsson, miljövärdintendenten Håkan Kulves, ordföranden för Mariehamns Ungdomsorkester Ingvard Liewendahl, ordföranden i idrottsrådet Bo Limnell, socialchefen Bengt Linde, överingenjören Anders Lindholm, t.f. kanslichefen Göran Lindholm, ekonomichefen vid Ålands centralsjukhus Agneta Mannberg-Jansson, trädgårdskonsulenten Henry Mattsson, chefen för näringsavdelningen Tor Mattsson, landskapsstyrelseledamoten Gunnevi Nordman, platschefen vid Kastelholm Elzbieta Palamarz, landskapsstyrelseledamoten Lars Porko, kanslisekreteraren Pia Rothberg, landskapsstyrelseledamoten Olof Salmén, fiskeriintendenten Carl Storå, museichefen vid Ålands museum Kurt Weber, museichefen vid Ålands sjöfartsmuseum Göte Sundberg, landskapsstyrelseledamoten Lasse Wiklöf, skolinspektören Jan-Erik Åkerfelt och ordföranden i kommittén för förberedande av världsungdomsåret Kaj Åkerfelt.

Utskottet har besökt Guttorps fiskodlingsanstalt och därvid hört fiskmästaren Stefan Lindqvist, Ålands Husmodersskola och därvid hört skolans rektor Sigbritt Fagerström och läraren Elly Fagerholm, Isaksö och Andersö och därvid hört bl.a. kommunfullmäktiges ordförande Karl Jansson, vägnämndens ordförande Folke Sirén, byggmästaren Yngve Österlund, bonden Gunnar Österlund, kommunfullmäktigeledamoten Göta Österlund och bonden Sven Lundström samt studerat vägavsnittet Kvarnbo-Långbergsöda och därvid hört överbyggmästaren Bengt Dahlén.

Dessutom har utskottet under sommaren företagit en skärgårdsresa och därvid besökt Bergö färjfäste, Lappo och därvid studerat Lappo vägprojekt, Södra Brändö turistservice

anläggningar och Lappo skötbåtsmuseum, Kumlinge och därvid studerat olika alternativ för färjfäste på Södra Seglinge samt Södö, Finnö, Husö, Källskär och Björkör.

Utskottet har till sitt förfogande haft de olika förvaltningsenheternas budgetäskanden, som utgjort grund vid utarbetande av landskapsstyrelsens framställning.

Finansutskottet har inbegärt kulturutskottets utlåtande vad beträffar de under utbildningsavdelningens förvaltningsområde ingående momentet 26.27.50 Främjande av vetenskap, litteratur och konst samt understöd åt kulturella organisationer och finansmotion nr 19.

Kulturutskottets utlåtande bifogas betänkandet.

Finansutskottets förslag innebär en sammanlagd förhöjning om 168.250 mark. I detaljmotiveringen redogörs närmare för utskottets ställningstaganden, där också ökning respektive minskning angivits vid varje moment som innebär ändring i jämförelse med landskapsstyrelsens framställning.

I anslutning till framställningen har utskottet behandlat följande finansmotioner:

Ltm Erik Bergs m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1985 anslaget under 28.02.78 höjs med 1.000.000 mark för att påbörja vägbyggnadsprojektet Torsholma-Lappo. (Mot. nr 12/1984-85).

Om Anders Johanssons m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1985 de under kapitlet 25.06 Av kommunerna ordnade sociala tjänster ingående momenten 25.06.30 Landskapsandel till kommunerna för driftskostnader för sociala tjänster samt 25.06.31 Landskapsandel till kommunerna och privata samfund för anläggningskostnader för sociala tjänster höjs med 86.000 resp. 90.000 mark. (Mot. nr 13/1984-85).

Ltm Sune Erikssons m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1985 anslaget under 28.02.78 höjs med 500.000 mark som delanslag för byggande av färjfäste på södra Seglinge. (Mot. nr 14/1984-85).

Ltm Roger Nordlunds finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1985 upptas 100.000 mark som ett nytt moment 23.20.14 för ombyggnad av vaktmästarutrymmena i självstyrelsegården. (Mot. nr 15/1984-85).

Ltm Roger Nordlunds finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1985 anslaget under 26.26.50 för understödjande av ungdomsarbetet ökas med 150.000 mark till 620.000 mark. (Mot. nr 16/1984-85).

Ltm Roger Nordlunds finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1985 anslaget under 26.26.51 för understödjande av idrott och fysisk fostran ökas med 200.000 mark till 1.570.000 mark. (Mot. nr 17/1984-85).

Ltm Roger Nordlunds finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1985 anslaget under 27.30.25 höjs med 16.000 mark för att bekosta uppsättande av rådjursstängsel runt vissa idegransbestånd. (Mot.nr 18/1984-85).

Ltl Mirjam Öbergs m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1985 anslaget under 26.27.50 P. 24 höjs med 90.000 mark som resebidrag för Mariehamns ungdomsorkester. (Mot.nr 19/1984-85).

Ltl Mirjam Öbergs finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1985 under momentet 27.20.21 upptas 248.480 mark för förnyande av elsystemet i Korrviks fiskehamn. (Mot.nr20/1984-85).

Vtm K-G. Fagerholms m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1985 anslaget under 28.02.77 höjs med 250.000 mark för fortsatt utbyggnad av vägen Kvarnbo-Långbergsöda. (Mot. nr 21/1984-85).

Ltm Olof Janssons finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1985 upptas anslag om 100.000 mark för angöringsfäste för färjor invid Finnö i Sottunga. (Mot.nr 22/1984-85).

Ltm Ray Söderholms m.fl. finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1985 anslaget under 26.26.51 höjs med 150.000 mark till 1.520.000 mark för att möjliggöra Ålands deltagande i de s.k. småöarnas olympiska spel. (Mot.nr 23/1984-85).

Ltm Anders Johanssons finansmotion om att i ordinarie årsstaten för 1985 anslaget under 24.02.30 höjs med 120.000 mark för stödjande av ekonomiskt svaga kommuner vilkas ekonomi blir lidande av reformen av utkomstskyddet för arbetslösa. (Mot.nr 24/1984-85).

Motionerna berörs närmare i detaljmotiveringen.

Allmän motivering.

Landskapsstyrelsen som arbetsgivare

Landskapsstyrelsen har i sin framställning särskilt behandlat frågan om införande av s.k. avtalslöner för vissa tjänstemän inom landskapsstyrelsen bl.a. på grund av att det inte går att locka kvalificerade sökande till vissa tjänster i konkurrens med den privata sektorn och numer även den kommunala.

Finansutskottet är i princip kritiskt inställt till införande av avtalslöner och anser inte att avtappningen till näringslivet eller den kommunala sektorn varit särskilt påtaglig och inneburit någon alarmerande situation.

Däremot anser utskottet, i likhet med landskapsstyrelsen, det finnas skäl att vad gäller lagberedningen vidta särskilda åtgärder. Arbetssituationen vid lagberedningen har under flera år varit synnerligen otillfredsställande med en alltför stor omsättning av personal som följd. För att råda bot på den uppkomna situationen krävs att flera olika förändringar kommer till stånd och utskottet föreslår därför att landskapsstyrelsen som en av åtgärderna skulle överväga möjligheten att ombilda någon av de nuvarande tjänsterna vid lagberedningen till avtalstjänst.

I sammanhanget skall också nämnas det anslag som intagits i förevarande budgetförslag (21.03.23) och som är avsett till egna kanslier för de politiska fraktionerna. Enligt utskottets åsikt torde denna förstärkning kunna innebära förbättrade kontakter mellan landstinget och landskapsstyrelsen vilket indirekt bör kunna påverka arbetet vid lagberedningen så att en större smidighet och effektivitet uppnås.

Donation till landskapet

Landskapsstyrelsen har i den allmänna motiveringen till framställningen särskilt omnämnt donationen av det värdefulla området på Källskär i Kökars skärgård. Med tanke på att egendomen har kommit i landskapets ägo utan att landstinget fått möjlighet att uttala sin ståndpunkt i frågan, anser utskottet det därför vara viktigt att landskapsstyrelsen förelägger landstinget en plan vari särskilt behandlas frågor rörande vem som skall handha och ansvara för skötseln av området, för vilka området skall vara tillgängligt och hur det skall användas. Särskilt skulle enligt utskottets mening användningsmöjligheter som är att hänföra till kulturen och då eventuellt med nordisk anknytning undersökas.

Långtidsplaneringen inom landskapsförvaltningen

Finansutskottet har noterat att landskapsstyrelsen till budgetframställningen fogat en plan över inrättande och utbildning av tjänster åren 1985-1988 samt en realinvesterings-

plan för åren 1985-1988. Utskottet har dock inte ansett det ändamålsenligt att i det här skedet ta ställning till innehållet utan avser att behandla frågorna först i samband med att nästa långtidsbudget föreläggs landstinget.

Upptagande av anslag för byggnadsprojekt

Landskapsstyrelsen berör i den allmänna motiveringen landstingets kritik över kostnadsberäkningarna av landskapets byggnadsprojekt. Landstinget efterlyste i samband med andra tillägget till ordinarie årsstaten för 1984 "hållbarare kostnadskalkyler i budgeteringsskedet". Det nu föreslagna systemet innebärande att landstinget, visserligen skall föreläggas klarare beräkningar, på basen av entreprenadanbud, men först i samband med tilläggsbudgeter, kan enligt utskottets åsikt möjligen accepteras i ett övergångsskede, men principen bör dock vara att beräkningarna och budgeteringen skall vara klara inför uppgörandet av den ordinarie budgeten. Landstinget tvingas annars ta ställning till en budget som man redan på förhand vet saknar vissa stora projekt som starkt kommer att förändra bilden av kostnadsökningarna.

Uppskjutna landskapsandelar

Under moment 26.23.30 finns upptaget anslag för landskapsunderstöd för avlönings- och driftsutgifter inom grundskolorna. Anslaget utges i form av landskapsandelar till kommunerna vilka fördelas i enlighet med bestämmelserna i 22 § landskapslagen om grunderna för skolväsendet (28/70) där det anges att det skall ske på samma grunder som i riket vad gäller statsunderstöd för motsvarande ändamål. I statsverkspropositionen för år 1985 sägs att regeringen har för avsikt att till riksdagen avlåta en proposition innebärande sådan ändring av lagen om statsandelar och - understöd samt lån åt kommunala bibliotek (FFS 1112/78) att de slutrater på statsandelar för grundskolors, gymnasiers och allmänna biblioteks driftskostnader som annars skulle utbetalas år 1985 uppskjuts till åren 1986 och 1987. Den nu föreslagna framskjutningen kommer på grund av hänvisningen i landskapslagen till riksbestämmelserna att automatiskt gälla landskapsandelar.

Vad däremot gäller landskapsandelar som nämns i momenten 25.06.30 och 25.06.31 (landskapsandelar till kommunerna för sociala tjänster) finns ingen hänvisning till riksbestämmelserna. I statsverkspropositionen föreslås att motsvarande statsandelar enligt samma principer som vad gäller för statsandelar inom grundskolväsendet skulle uppskjutas. Landskapsstyrelsen har beslutat att inte föreslå en motsvarande uppskjutning av landskapsandelarna. Finansutskottet anser det dock vara ändamålsenligt att iakttä en enhetliga principer vad gäller de båda typer av landskapsandelar som det här är frågan om och föreslår därför en uppskjutning i båda fallen.

(Beträffande reservation se detaljmotiveringen.)

Stöd till varutransporter mellan riket och Åland

Stödet till varutransporter mellan riket och Åland har varit föremål för utredningar och varit uppe till diskussion i samband med budgetbehandlingarna under flera år. Självstyrelsepolitiska nämnden har ingående behandlat frågan och landstinget har vid flera tillfällen uppmanat landskapsstyrelsen att påskynda ärendets slutgiltiga lösning. I finansutskottets betänkande över framställningen till årsstat för 1984 konstaterades att "Situationen är nu den att frågan inte längre kan tillåtas vänta på sin lösning varför utskottet förutsätter att landskapsstyrelsen med det snaraste slutför förhandlingarna med vederbörande riksmyndighet." Slutligen uttalades den åsikten att "Om landskapsstyrelsen inte uppnår ett för landskapet tillfredsställande resultat bör frågan omedelbart föras till landstinget."

I framställningen till årsstaten för år 1985 sägs nu att landskapsstyrelsen fört underhandlingar med finansministeriet som dock inte har för avsikt att gå in för någon ändring i budgeteringen och därmed förvaltningen av fraktstödet. I stället önskar de förlänga experimentet och har därför fastställt nya grunder för beviljandet och höjt anslaget med 50.000 mark, uppenbarligen syftande till en permanentning av anslaget och därmed slutlig lösning av frågan i enlighet med finansministeriets åsikter beträffande behörigheten.

Finansutskottet kan inte godta den lösning som nu uppenbarligen är i sikte och vill därför uppmärksamgöra landskapsstyrelsen på att det resultat som hittills uppnåtts inte är i överensstämmelse med landstingets tidigare uttalade intentioner.

I syfte att få anslaget borttaget ur riksbudgeten och få till stånd ett klagande av hur förvaltningen skall handhas föreslår finansutskottet att landskapsstyrelsen skulle uppmanas att på regeringsnivå föra förhandlingar i syfte att kunna uppta tillräckliga anslag för fraktstödet i landskapets årsstat. Med tanke på den långa tid frågan varit föremål för behandling och med tanke på den vändning frågan nu tagit anser utskottet att landskapsstyrelsen under landstingets vårsession 1984-85 bör avge en redogörelse över förhandlingsresultatet.

Sjöfartsnäringen

I samband med behandlingen av årsstaten för år 1984 valde finansutskottet att särskilt behandla de problem som den åländska sjöfarten fått uppleva under de senaste åren.

Det kan nu konstateras att det sjöfartspolitiska program som skulle utarbetas av statens sjöfartsdelegation och vilket väntades under våren 1984 nu framlagts.

Utskottet fäste i sitt betänkande särskild vikt vid att de åländska myndigheterna, arbetstagarorganisationerna och rederierna skulle söka gemensamma lösningar på näringsens problem, och framför allt försöka nå enighet i de frågor där det gällde att förhandla med riksmyndigheterna. Med anledning härav föreslog utskottet att ett särskilt åländskt samarbetsorgan för sjöfartsfrågor skulle tillsättas, vilket också skett och enligt vad utskottet erfarit har arbetet i den s.k. sjöfartsdelegationen kommit i gång tillfredsställande. Utskottet förutsätter att landskapsstyrelsen noggrant följer arbetet i delegationen och vidtar därav påkallade åtgärder.

Situationen för sjöfartsnäringen har försämrats under året och det finns därför enligt utskottets åsikt skäl att särskilt nämna några faktorer som landskapsstyrelsen bör fästa särskild uppmärksamhet vid.

Först och främst bör nämnas kravet på att den åländska sjöfarten måste få bättre möjligheter till finansiering på lika villkor som andra sjöfartsnationer. Så måste t.ex. samma villkor som gäller för beställare från OECD-land också gälla åländska beställare. Viktigt är vidare den fria beställningsrätten innebärande att åländska rederier om de inte tillåts fritt välja varv åtminstone får samma villkor vid beställning av ett fartyg hos något varv i riket. Vad gäller båda de här nämnda faktorerna vill utskottet särskilt uppmana landskapsstyrelsen att söka uppnå förhandlingsresultat och om så skulle visa sig nödvändigt föra upp frågan på regeringsnivå.

En konsekvens av sjöfartskrisen är behov av utflaggning som under den senaste tiden även visat sig vara ett alternativ för den åländska sjöfarten. Utflaggning är enligt utskottets åsikt en åtgärd som i det längsta bör undvikas eftersom de negativa effekterna för det åländska samhället är påtagliga, särskilt vad gäller sysselsättningen och effekterna på kommunalskatteintäkterna. I de fall då utförsäljning annars är den enda utvägen är utflaggning ett bättre alternativ.

En fråga som enligt finansutskottets mening måste få en snar lösning är frågan om likställighet beträffande lånefinansierade beställningar. Landskapsstyrelsen har varit sysselsatt med frågan under det gångna året men något slutligt resultat har inte uppnåtts. Med tanke på ärendets ekonomiska storlek vill finansutskottet framhålla vikten av att landskapsstyrelsen snarast för ärendet till ett avgörande.

Växthusodlingen

Växthusodlingen är en näringsgren som expanderat starkt under de senaste decennierna men som den senaste tiden råkat in i stora svårigheter. Odlingsformen är av särskilt stor betydelse i skärgården, både som huvud- och binäring (2/3 av odlingarna finns där), men trots det är den åländska växthusodlingen obetydlig i jämförelse med rikets odlingar. På huvuddelen av arealen odlas i dag den relativt svårodlade kinakålen men även tomater förekommer i stor utsträckning.

Lönsamheten i genomsnitt är sämre än på de tio senaste åren och prisnivån ligger för vissa produkter nomiellt på samma nivå som för tio år sedan. I den situation som nu uppstått behövs det bistånd från samhällets sida för att de för näringen nödvändiga investeringarna skall kunna göras så att odlarna blir konkurrenskraftiga i jämförelse med odlarna i riket.

I första hand bör landskapsstyrelsen tillse att de lån och bidrag som beviljas ur landskapsmedel skall gå till att stödja konkurrenskraftiga odlare som satsar på en rationell skötsel i anläggningar som hålls varma året runt och då med särskild förtur för växthus belägna i skärgårdskommunerna.

Finansutskottet har med anledning av den uppkomna situationen beslutat föreslå att landskapsstyrelsen skulle framlägga ett särskilt program för utvecklande och moderniserande av växthusodlingarna och undersöka ändamålsenligheten i att utarbeta nya stödformer i första hand någon form av investeringsbidrag för moderniserande av anläggningarna.

Fisket

Utskottet har behandlat utvecklingen inom fiskenäringen eftersom denna näringsgren står inför stora svårigheter, bl.a. på grund av att tillgången på torskminskar. Landskapsstyrelsen har i syfte att finna lösningar på problemen tillsatt en kommitté (Fiskehushållningskommittén) som har fått till uppgift att föreslå åtgärder till förbättringar av lönsamheten för fisket, fiskhandeln och fiskeindustrin. Kommittén har inte ännu avgivit något betänkande och finansutskottet avvaktar därför med några ytterligare synpunkter men har för avsikt att senare återkomma till frågan.

Produktutvecklingslån

Under moment 27.02.49 upptas medel att beviljas med stöd av landskapslagen om produktionsstöd (37/83). För produktutveckling kan lån även erhållas ur medel som upptas under moment 27.02.85 och då enligt samma grunder som i riket. Så långt är reglerna klara men troligen inte uttömmande, eftersom finansutskottet kunnat konstatera att det i riket även finns andra former av stöd för produktutveckling, vilka inte har någon

motsvarighet i landskapets årsstat. Så har man i riket t.ex. under den senaste tiden ansett det ändamålsenligt att stödja olika företag i deras arbete att utveckla datoriseringen inom sina respektive branscher. Huruvida sådant stöd kan erhållas i landskapet eller inte framgår inte av budgetmotiveringarna. Ett annat exempel som kan nämnas är bidrag för produktutveckling, vilket i riket beviljas med stöd av statsrådets beslut om allmänna villkor för produktutvecklingsbidrag (FFS 1111/81) och beträffande vilket det av landskapsbudgeten inte klart framgår om motsvarande stöd beviljas. Finansutskottet vill med de här exemplen peka på behovet av att landskapsstyrelsen noggrant kartlägger de olika former av stöd för produktutveckling som beviljas i riket, både sådana som upptas under separata moment i riksbudgeten och sådana som ingår som en del av något annat. En sådan kartläggning och därav följande information är nödvändig för att de åländska företagens behov av stöd på rätt sätt skall kunna tillgodoses.

Detaljmotivering.

INKOMSTER.

14 avd. 01. AVRÄKNINGS- OCH FINANSIERINGSINKOMSTER

14.01.03 Förskott på statsanslag för skattefinansiell utjämning

De av utskottet på utgiftssidan föreslagna ändringarna har på inkomstsidan under detta moment justerats med beaktande härav.

UTGIFTER

21 Ht 03. LANDSTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER

21.03.23 Till landstingsgruppernas disposition för kansliändamål. (- 10.000)

Under momentet har upptagits medel att användas som ekonomiskt stöd för de olika fraktionernas verksamhet. Avsikten är att kanslikommissionen skall fastställa regler för medlens användning och granska att de används i enlighet med de uppställda reglerna. Finansutskottet anser att fördelningen skulle göras sålunda att till varje landstingsgrupp skulle utgå en lika stor fast del (20.000 mark per grupp). Den resterande delen av anslaget skulle sedan fördelas i förhållande till antalet mandat, så att varje grupp får 5.000 mark per mandat. Den fasta delen per fraktion skulle således uppgå till sammanlagt 80.000 mark och den del som fördelas i förhållande till antalet mandat skulle uppgå till totalt 150.000 mark, varvid totalanslaget skulle sänkas med 10.000 mark från 240.000 mark till 230.000 mark. Efter att tillräcklig erfarenhet av tillämpningen av systemet vunnits bör kanslikommissionen överväga en utvärdering.

Utskottets minoritet (ledamöterna Olof Jansson och Lundberg) anser att hela

anslaget om 240.000 mark skulle fördelas proportionellt i förhållande till antalet mandat.

21.03.28 Dispositionsmedel.

Under momentet föreslås att 50.000 mark används för inköp av ett lämpligt konstverk till talmannens ämbetsrum. Utskottet anser dock att placeringen inte skall vara bunden till talmannens rum utan att konstverket kunde placeras på den plats i landstingshuset som anses mest lämplig. Vidare anser utskottet att konstverket skall ha någon form av åländsk anknytning, antingen genom att konstnären är ålänning, motivet är åländskt eller liknande. Därutöver bör dock möjligheten att få konstverk ur Ålands konstmuseums samlingar deponerade i landstingshuset ytterligare undersökas.

I motiveringen till anslaget sägs vidare att "Nordiska rådet förlägger sin årliga höstsamling till Åland i november" och att sedvanligt värdskap då skall utövas. Utskottet konstaterar härvid att Nordiska rådets presidium inte ännu fattat beslut i frågan och förutsätter att de för ändamålet föreslagna medlen lämnas oanvända om beslutet innebär att de samlade utskottsmötena inte förläggs till Åland.

04. ÅLANDS DELEGATION I NORDISKA RÅDET.

Under ett nytt kapitel har upptagits medel för de kostnader som uppkommer genom att de åländska medlemmarna av Nordiska rådet tillsammans med de av landskapsstyrelsen utsedda representanterna fått rätt att bilda en egen delegation med ett därtill knutet sekretariat. Enligt budgetmotiveringen skulle tjänstemännen vid landstingets kansli handha sekreteraruppgifterna. Finansutskottet vill i sammanhanget understryka vikten av att kanslikommissionen och Ålands delegation i Nordiska rådet gemensamt löser frågan om hur handhavandet av sekreteraruppgiften skall ordnas så att delegationssekretariatet både i praktiskt och formellt hänseende kan fungera på ett ändamålsenligt sätt.

22 Ht. 02. LAGBEREDNINGEN

22.02.01 Avlöningar (f).

Finansutskottet hänvisar här till betänkandets allmänna motivering.

05. LANDSKAPSSTYRELSENS ÖVRIGA UTGIFTER

22.05.26 Förvaltningskostnader för Källskär.

Utskottet har inte funnit skäl att ändra landskapsstyrelsens förslag om upptagande av medel till förvaltningskostnaderna för Källskär och hänvisar i övrigt

till betänkandets allmänna del.

Ledamoten Lundberg har anmält avvikande åsikt eftersom han anser att ett mindre underhållsanslag i stället skulle ha upptagits i landskapets enskilda årsstat till dess att frågan om användningen av området klarlagts.

23 Ht. 20. PLANLÄGGNINGS- OCH BYGGNADSVÄSENDET

23.20.14 Nytt moment.

Ltm Roger Nordlunds finansmotion nr 15/1984-85.

Finansmotion nr 15/1984-85 är i sakligt hänseende att hänföra till ett nytt moment 23.22.74 och har behandlats i det sammanhanget.

21. FRÄMJANDE AV BOSTADSPRODUKTION

23.21.83 Bostadslån (r).

I motiveringen till anslaget för bostadslån sägs bl.a. att för att sprida produktionsstarten av egnahemshus och därigenom utjämna sysselsättningen i branschen under året avser landskapsstyrelsen att lån skall beviljas för byggande av ett antal egnahem under vinterhalvåret. De merkostnader som härvid skulle uppkomma har landskapsstyrelsen för avsikt att kompensera genom att för dessa byggen fastställa högre belåningsvärden.

Finansutskottet kan för sin del inte omfatta förslaget till spridning eftersom effekten på sysselsättningen endast kan antas bli mycket marginell samtidigt som systemet kan medföra en ökad byråkrati. Vidare anser utskottet att eftersom många bygger sina egnahem själva och då ofta i etapper är byggandet redan nu relativt jämnt fördelat under året och enligt utskottets åsikt är det viktigt att även i fortsättningen ge möjlighet för var och en att själv bestämma om tiden för byggstarten av egnahem. Slutligen anser utskottet att systemet med olika belåningsvärden på grund av olika byggkostnader kan leda till orättvisor mellan låntagarna.

Mot beslutet har ledamoten Tuominen anmält avvikande åsikt och omfattat landskapsstyrelsens förslag eftersom han anser att det medför att sysselsättningen inom byggnadsbranschen blir jämnare.

22. SJÄLVSTYRELSEGÅRDEN OCH LANDSKAPSMUSEET

23.22.74 Grundreparation av fastighet, (Momentet nytt)

Ltm Roger Nordlunds finansmotion nr 15/1984-85.

I finansmotionen föreslås upptagande av medel under ett nytt moment för

inrättande av en reception i kombination med telefonväxel i Självstyrelsegården, vilket skulle möjliggöras genom ombyggnad av vaktmästarnas rum vid stora entrén.

En flyttning av telefonväxeln till ett utrymme som samtidigt kunde fungera som reception är en fråga som måste ses i förhållande till hela husets behov, inklusive landstings- och konferensdelen, och utskottet anser inte att det framkommit tillräckligt starka skäl för att en flyttning skall anses befogad i det här skedet. I stället bör frågan vänta till dess att behovet av en ny växel utretts. Med hänvisning härtill föreslår finansutskottet att motionen skulle förkastas.

24 Ht. 02. SÄRSKILDA UNDERSTÖD OCH LÅN

24.02.30 Allmänna finansieringsstöd till kommunerna (f).

Ltm Anders Johanssons finansmotion nr 24/1984-85).

I finansmotionen föreslås att anslaget under momentet höjs och att medlen skulle användas för att stödja ekonomiskt svaga kommuner, vilkas ekonomi blir lidande genom återkrav av skatteintäkter enligt reformen av utkomstskyddet för arbetslösa.

Landskapsstyrelsen bestämmer storleken av det finansieringsstöd som skall utbetalas till kommunerna och medel för ändamålet finns därför på ett förslagsanslag, vilket innebär att landskapsstyrelsen, genom tilläggsbudget, kan höja anslaget om det visar sig finnas behov därav.

Finansutskottet har i likhet med motionärerna noterat att i motiveringen till anslaget inte sägs något om de nya principer som tillämpas vad gäller motsvarande stöd i riket. Det har dock vid behandlingen i utskottet framkommit att avsikten inte varit att avvika från riksreglerna utan att förevarande anslag även här skulle användas för att stödja ekonomiskt svaga kommuner som annars blir lidande av att vissa skatteintäkter, i enlighet med det nya systemet beträffande utkomstskyddet för arbetslösa, skulle återkrävas. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att finansmotionen skulle förkastas.

25 Ht 06. AV KOMMUNERNA ANORDNADE SOCIALA TJÄNSTER

25.06.30 Landskapsandel till kommunerna för driftskostnader för sociala tjänster (f).

Ltm Anders Johanssons m.fl. finansmotion nr 13/1984-85.

I finansmotionen föreslås att under momentet upptas ett anslag, vilket skulle få användas som landskapsbidrag för ytterligare nya kommunala tjänster inom den

sociala sektorn. Motivet härför är att Saltviks kommun i oktober 1984 fattat beslut om att inom den sociala sektorn prioriterar inrättande av ett nytt daghem i kommunen.

Det nuvarande systemet fungerar så att kommunerna i enlighet med 5 § landskapslagen om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården (63/83) årligen antar verksamhetsplaner för fem år i sänder vilkasedan inskickas till landskapsstyrelsen som fastställer planen för det första året. Landskapsstyrelsen uppgör årligen i enlighet med 3 § nämnda lag en plan som omfattar hela landskapet. De kommunala planerna skall tillställas landskapsstyrelsen före årets utgång för att de om möjligt skall kunna fastställas senast den 28 februari för det året. I Saltviks fastställda verksamhetsplanen för 1984 finns inte upptaget inrättande av något nytt daghem för år 1985. Finansutskottet har inte funnit skäl att ingå i bedömningen av ändamålsenligheten av det i motionen föreslagna daghemmet och ändra det av landskapsstyrelsen föreslagna anslaget som innebär att 15 nya tjänster kan inrättas under 1985, utan anser att landskapsstyrelsen i vanlig ordning i samband med fastställande av planerna bör bedöma frågan.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att finansmotionen skulle förkastas.

Anslaget är även avsett att användas för täckande av andra i landskapets social-och hälsovårdsplan avsedda kostnader vari bl.a. ingår det bidrag som beviljas familjer som stöd för vård av barn i hemmet. Bidrag betalas med hänvisning till ett beslut som landskapsstyrelsen fattat om att bevilja bidrag enligt de grunder som tillämpas i riket och finns intagna i statsrådets beslut om grunderna för beviljande av stöd för vård av barn i hemmet (FFS 80/82, ändrad 233/84). Dessutom beviljas bidrag för vård av barn i hemmet i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen om barndagvård (38/73, ändrad 31/82). I riket kommer ett nytt system för stöd av vård av barn i hemmet att införas om regeringens proposition med förslag till lag om utvecklande av vården av små barn i hemmet godkänns. Enligt finansutskottets åsikt bör landskapsstyrelsen om det bedöms som ändamålsenligt redan nu börja tillämpa det i riket föreslagna systemet och med anledning härav komma med eventuell framställning i ärendet.

Med hänvisning till vad om uppskjutande av landskapsandelar sägs i den allmänna motiveringen föreslår finansutskottet att andelarna utbetalas under

samma år som i riket och att landskapsstyrelsen, om andelarna uppskjuts i riket, skulle avlämna framställning härom till landstinget.

Ledamoten Tuominen har fogat skriftlig reservation till betänkandet.

25.06.31 Landskapsandel till kommunerna och privata samfund för anläggningskostnader för sociala tjänster (r).

Ltm Anders Johanssons m.fl. finansmotion nr 13/1984-85.

I finansmotionen föreslås att anslaget höjs för att kunna användas som landskapsandel för anläggningskostnader inom den sociala sektorn och på så sätt ge möjlighet till inrättande av ett nytt daghem i Saltviks kommun.

Med hänvisning till vad under moment 25.06.30 anförts föreslår utskottet att finansmotionen skulle förkastas.

Ledamoten Tuominen har fogat skriftlig reservation till betänkandet.

10. ÅLANDS CENTRALSJUKHUS

Finansutskottet har fäst särskild uppmärksamhet vid den stora kostnadsökning som skett inom sjukvårdssektorn, alltså inte endast i förevarande kapitel utan även i kapitel 25.11 och 25.12 och konstaterar att den inte enbart beror på inflationsjusteringar utan att fråga är om volymökningar.

Enligt utskottets mening krävs nu att ytterligare sparåtgärder vidtas och för att en riktig bedömning skall kunna ske måste åtgärderna föregås av en noggrann planering. Finansutskottet har därför beslutat föreslå att landskapsstyrelsen inför kommande budgeteringar uppgör detaljerade redogörelser på kort och lång sikt samt anger investerings- och driftsutgifter för dessa per år. Sålunda skulle kostnadsförändringen i den löpande verksamheten och verksamhetsförändringar redovisas särskilt för sig.

Anledningen till att det uppkommit så här stora ökningar i Ålands centralsjukhus budget i år torde bero bl.a. på att den avtalsenliga lönejusteringen varit större inom denna sektor än inom andra. Vidare har pensionsutgifterna ökat kraftigt dels beroende på det pensionssystem som tillämpas men också beroende på att sjukhuset nu funnits i så många år att en stor del av personalen hunnit gå i pension. Vidare kan konstateras att terapiutgifterna stigit mycket kraftigt

eftersom en underbudgetering ägt rum år 1984 på grund av att sjukhuset hade mer intensivvårdskrävande patienter än beräknat. Dessutom har för nästa år föreslagits ett stort anslag för genomgripande förbättringar av lokalerna.

Med anledning av bl.a. detta föreslår finansutskottet att nämnda förändringar vidtas vad gäller budgeteringsprinciperna och presentationen av budgeten för Ålands centralsjukhus. Materialet föreslås även förelagt kommunerna vid remissomgången så att kommunerna skulle kunna göra exaktare bedömningar.

25.10.01 Avlöningar (f).

Ett fel innebärande omkastning av beloppen för grundlöner och årsarvoden har korrigerats i sifferstaten.

25.10.22 Terapiutgifter (f).

Finansutskottet har erfarit att viss apparatur, inom ramen för förevarande anslag, anskaffats till Ålands centralsjukhus genom leasingavtal. Leasing är ett finansieringssätt som inom samhällsförvaltningen endast kan anses ändamålsenligt då fråga är om utrustning inom områden där teknologin förändras mycket snabbt och medför byte av apparatur med endast några få års mellanrum. Enligt utskottets åsikt kan leasingavtal dock inte accepteras som ett valfritt alternativ till köp, eftersom nödvändigheten av att anskaffa ifrågavarande apparatur bör kunna avgöras i samband med bedömningen av behovet av annan inventarieanskaffning.

26 Ht 01. CENTRALFÖRVALTNING

26.01.01 Avlöningar (f). (- 60.750)

Under momentet har upptagits ett anslag om 60.750 mark för avlönande av en andra skolpsykolog i försökssyfte. Den föreslagna summan skulle täcka 60 % av lönekostnaderna medan den resterande delen skulle erläggas av kommunerna. Med tanke på att alla berörda kommuner inte hörts i frågan, trots att de skall delta i kostnaderna, har utskottets beslutat föreslå att anslag för avlönande av en andra skolpsykolog inte upptas i årsstaten för år 1985.

Utskottets minoritet (ledamöterna Sundblom och Tuominen) anser att landskapsstyrelsens förslag skulle ha omfattats.

07. ÅLANDS YRKESSKOLA

26.07.21 Undervisningsmateriel och bibliotek.

Samtliga i budgeten förekommande skolor har ett moment (21) med anslag för undervisningsmateriel och bibliotek. Det är dock endast Ålands yrkesskola som

åläggs att uppgöra en plan över sina inköp vilken sedan skall godkännas av landskapsstyrelsen. Utskottet har inte funnit något skäl för denna särbehandling och föreslår därför att kravet på anskaffningsplan lämnas obeaktat.

Utskottets minoritet (ledamöterna Olof Jansson och Lundberg) anser att landskapsstyrelsens förslag skulle ha omfattats.

23. GRUNDSKOLVÄSENDET

26.23.30 Landskapsstöd för avlönings- och driftsutgifter (f).

Utskottet har inte funnit skäl att föreslå ändring i landskapsstyrelsens framställning vad beträffar uppskjutande av slutraterna på de landskapsandelar för grundskolors avlönings- och driftsutgifter som annars skulle ha utbetalats under år 1985.

Mot beslutet har ledamoten Tuominen inlämnat skriftlig reservation.

26.26.50 Understödjande av ungdomsarbetet (f) (+ 60.000)

Ltm Roger Nordlunds finansmotion nr 16/1984-85.

I finansmotionen föreslås att under momentet upptas ett anslag som, med hänvisning till att år 1985 utlysts till internationellt ungdomsår, dels skulle beviljas Ålands ungdomsförbund och dels användas som direkt stöd för finansiering av aktiviteter i anledning av ungdomsåret.

En reell minskning av anslaget har skett i jämförelse med tidigare års anslag och detta trots att ett antal aktiviteter planerats av en särskild kommitté som landskapsstyrelsen tillsatt med anledning av det planerade ungdomsåret. Finansutskottet har inte funnit fog för nedskärningen utan anser att ungdomsarbetet bör stödjas i större utsträckning än vad som föreslagits och föreslår därför att motionen delvis godkänns så att totalanslaget höjs med 60.000 mark av vilka 30.000 mark (totalt 70.000 mark) skulle användas som engångsanslag för aktiviteter med anledning av att år 1985 utlysts till internationellt ungdomsår och resterande 30.000 mark skall användas för den allmänna verksamheten.

26.26.51 Understödjande av idrott och fysisk fostran (+ 50.000)

Ltm Roger Nordlunds finansmotion nr 17/1984-85.

Ltm Ray Söderholms m.fl. finansmotion nr 23/1984-85.

Utskottet har konstaterat att anslaget under förevarande moment är oförändrat jämfört med 1984 års anslag vilket således innebär en reell minskning. Dess-

utom har en omfördelning skett så att en större andel än tidigare med tanke på Ålands eventuella deltagande i småöarnas "olympiska spel" år 1985 avsatts till landskapsstyrelsens disposition och detta har inverkat särskilt negativt på den del av totalanslaget som skulle få användas för den allmänna verksamheten. Finansutskottet har inte funnit något skäl för neddragningen av nivån på totalanslaget och anser att ett eventuellt deltagande i "olympiska spelen" inte får inkräkta på den andel som avsatts för den allmänna verksamheten varför utskottet beslutat föreslå att totalanslaget höjs med 50.000 mark och att en omfördelning vidtas så att dispositionsplanen får följande utseende;

1. Verksamhet		
- allmän verksamhet (+ 75.000)	475.000	
- bidrag för mer-		
kostnader och re-		
sor	<u>225.000</u>	700.000
2. Landskapsandel till kommunerna		150.000
3. Stöd för idrottsanläggningar		
- bidrag	300.000	
- lån	<u>200.000</u>	500.000
4. Idrottsrådets verksamhet		20.000
5. Till landskapsstyrelsens disposition (- 25.000)		<u>50.000</u>
		1.420.000

I finansmotion nr 17 föreslås att totalanslaget höjs så att en större summa än vad landskapsstyrelsen föreslagit kan användas som lån och bidrag för idrottsanläggningar.

Finansutskottet anser det inte vara möjligt att höja totalanslaget mer än vad som redan föreslagits och anser vidare att den prioritering som gjorts vid den ovan föreslagna omfördelningen av anslaget är den mest ändamålsenliga, varför finansmotion nr 17 föreslås förkastad.

I finansmotion nr 23 föreslås att totalanslaget höjs så att en större summa än vad landskapsstyrelsen föreslagit kan användas som bidrag för merkostnader för resor för att på så sätt möjliggöra ett åländskt deltagande i småöarnas "olympiska spel" år 1985

Med hänvisning till det ovan anförda föreslår utskottet att finansmotion nr 23 förkastas.

27. ALLMÄNNA KULTURELLA UPPGIFTER

26.27.50 Främjande av vetenskap, litteratur och konst samt understöd åt kulturella organisationer (r) (+ 124.000)

23. Ålands kulturråd.

Utskottet har inte funnit skäl att ändra landskapsstyrelsens förslag att av det under momentet upptagna anslaget avsätta 38.000 mark för avlönande av rådets sekreterare.

Utskottets minoritet (ledamöterna Sundblom och Tuominen) anser att totalanslaget bör höjas så att 58.000 mark hade kunnat avsättas till avlönande av en sekreterare på heltid för kulturrådet.

24. Landskapskonstnärsbefattning. (Ny punkt)

Finansutskottet har beslutat föreslå att ett anslag om 50.000 mark upptas (under en ny punkt) för att i experimentsyfte avlöna en landskapskonstnär. Mot beslutet har ledamoten Roger Jansson anmält avvikande åsikt eftersom han anser att pengarna som hittills skulle ha använts för allmänna bidrag till kulturell verksamhet.

25. Till landskapsstyrelsens disposition. (Ny punkt)

Ltl Mirjam Öbergs m.fl. finansmotion nr 19/1984-85.

I motionen föreslås höjande av anslaget under momentet så att bidrag skulle kunna beviljas till Mariehamns Ungdomsorkester för att möjliggöra en resa till USA. Utskottet anser i likhet med motionärerna att resan kommer att uppmuntra de ungdomar som får delta och innebära att de kommer att arbeta vidare på att utveckla orkestern och troligen också öka intresset för denna typ av ungdomsverksamhet hos andra ungdomar. Likaså kommer resan att kunna innebära att information om landskapet Åland sprids i USA. Utskottet har vid sin behandling av motionen tagit särskild hänsyn till att resan skall företas under det internationella ungdomsåret vilket gjort det speciellt motiverat att stödja dylik verksamhet. Med hänvisning till kulturutskottets utlåtande har finansutskottet beslutat föreslå att motionen delvis godkänns och att anslaget höjs med 69.000 mark.

Utskottet föreslår vidare att totalanslaget höjs med 5.000 mark som stöd till Segelföreningen Storbåten r.f. att användas till föreningens verksamhet och särskilda projekt. Utskottet anser vidare att föreningen bör uppmanas att om möjligt söka uppbära avgifter för sin verksamhet.

Minoriteten (ledamöterna Lundberg och Olof Jansson) har inte funnit skäl att frångå landskapsstyrelsens förslag att inte föreslå något särskilt anslag för Segelföreningen Storbåten r.f.

Eftersom en särskild punkt (24) med anslag för en landskapskonstnärsbefattning föreslås införd skulle anslaget till landskapsstyrelsens disposition flyttas till en ny punkt (25).

26.27.52 Understöd åt samfundet Finland-Sovjetunionens Ålandsdistrikt. (+ 5.000)

Under momentet föreslås ett anslag om 20.000 mark till samfundet Finland-Sovjetunionens Ålandsdistrikt. Med särskild hänsyn tagen till att föreningen haft stora oförutsedda utgifter av engångskaraktär på grund av utarbetande av informationsmaterial som kan användas under flera år framöver föreslår utskottet att anslaget höjs med 5.000 mark.

26.27.56 Nordiskt kulturutbyte.

De medel som under tidigare år upptagits under förevarande moment har använts som bidrag till olika organisationer för deras verksamhet. Att anslaget nu främst föreslås använt för avlönande av en kanslist vid Nordens institut på Åland innebär att organisationerna inte som tidigare kommer att kunna få något verksamhetsbidrag ur ifrågavarande medel. Finansutskottet förutsätter därför att den verksamhet som organisationerna fått bidrag till från förevarande moment kommer att kunna fortsätta genom någon form av bidrag från Nordens institut.

31. ÅLANDS MUSEUM

26.31.27 Avgiftsbelagd kundtjänst (f).

Utskottet har konstaterat att det ännu inte utarbetats någon katalog för besökare i Ålands museum. Detta innebär att det endast är personer vilka förstår svenska som har möjlighet att orientera sig i museet. Med anledning härav, anser finansutskottet att landskapsstyrelsen bör påskynda arbetet med en museikatalog som skulle föreligga på flera språk så att en större del av besökarna kan tillgodogöra sig informationen om museets samlingar.

27 Ht. 01. CENTRALFÖRVALTNING

27.01.01 Avlöningar (f).

Utskottet anser i likhet med landskapsstyrelsen att 27.000 mark bör upptas för avlönande av tillfällig arbetskraft vid miljövårdsbyrån. Utskottet anser det vara motiverat med förstärkning av arbetskraften vid byrån så länge som den nuvarande formen av rådjurslicenser uppbärs, eftersom systemet medför ett stort antal administrationsuppgifter i samband med t.ex. utbetalningar av skadeersättningar på odlingar och sådana arbetsuppgifter lämpligen kan handhas av personer vilka eventuellt inte har utbildning för övriga vid byrån förekommande arbetsuppgifter.

02. NÄRINGSLIVETS FRÄMJANDE.

27.02.30 Landskapsunderstöd för avlönande av kommunernas näringsombudsmän (f).

Finansutskottet har omfattat landskapsstyrelsens förslag om att under momentet uppta ett anslag om 160.000 mark att erläggas som stöd till kommunerna för avlönande av näringsombudsmän. Utskottet föreslår att stödet erläggs i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen om landskapsstöd för avlönande av näringsombudsmän (34/75) vilket även innebär möjlighet att erhålla stöd efter prövning.

27.02.88 Aktieteckning i bolag (r).

Enligt motiveringen till förevarande moment skall anslaget användas för inköp av aktier i bolag som bl.a. har till uppgift att uppföra industrihus. Motiveringen har varit formulerad på samma sätt i tidigare årsstater men trots detta har anslaget använts för inköp av aktier vid aktiekapitalförhöjningar motiverade av inköp av redan uppförda byggnader. Utskottet anser också att det förfarande som hittills iakttagits är mest ändamålsenligt med tanke på den särskilda näringsstruktur som råder i landskapet varför budgetmotiveringen i fortsättningen bör anpassas efter de faktiska förhållandena.

Utskottets minoritet (ledamöterna Sundblom och Tuominen) anser att budgetmotiveringen inte bör ändras utan att medlen skulle användas, i enlighet med landskapsstyrelsens föreslagna budgetmotivering, till aktier i bolag som har för avsikt att uppföra industrihus.

05. SYSSELSÄTTNINGENS FRÄMJANDE

27.05.77 Investeringsutgifter för tryggnad av sysselsättningen (f)

I samband med antagandet av årsstaten för år 1984 konstaterade landstinget att landskapsstyrelsen inte har någon plan för hur anslaget skall användas vad gäller

landskapets egna projekt i händelse av ett försämrat sysselsättningsläge och landstinget poängterade därför vikten av att en sådan plan uppgörs. Eftersom ingen plan ännu uppgjorts föreslår finansutskottet återigen att landskapsstyrelsen uppgör den efterlysta planen.

11. ANNAT UNDERSTÖDJANDE AV LANTBRUKET

27.11.85 Gårdsbrukslån (r).

Utskottet har inte funnit skäl att ändra landskapsstyrelsens förslag om att uppta ett anslag om 9.000.000 mark för gårdsbrukslån.

Mot beslutet har ledamoten Tuominen inlämnat skriftlig reservation.

12. FÖRSÖKSVERKSAMHETEN

27.12.28 Till landskapsstyrelsens disposition för utvecklande av alternativ odling.

Under momentet har upptagits ett anslag som landskapsstyrelsen skulle använda för utvecklande av alternativodlingen. Utskottet har inget att invända mot att den föreslagna summan upptas, men anser att utvecklingen av den alternativa odlingen i första hand bör ske i privat regi och att de för denna verksamhet normala typerna av understöd i stället borde komma i fråga. Så kan t.ex. lån, med stöd av 32 § landskapslagen om främjande av gårdsbruk (54/78), beviljas för anläggande av frukt- och bärödling samt annan kapitalkrävande specialodling, till vilket alternativ odling torde kunna hänföras. Enligt huvudregeln kan lånesumman uppgå till 60 % av det godkända kostnadsförslaget, men vad gäller odlingar i skärgården finns möjlighet att få lånet förhöjt med 10 %. I sammanhanget kan även hänvisas till moment 27.02.49 där medel särskilt avdelats för specialjordbruk i skärgården.

Mot beslutet har ledarnoten Tuominen inlämnat skriftlig reservation.

20. FRÄMJANDE AV FISKERINÄRINGEN

27.20.21 Förbättrande av fiskeleder och fiskehamnar (r).

Ltl Mirjam Öbergs finansmotion nr 20/1984-85.

I finansmotionen föreslås att under momentet upptas ett anslag som skulle användas till att förnya det elektriska systemet i Korrviks fiskehamn. Finansutskottet har kunnat konstatera att frågan om förnyande av de elektriska installationerna har varit upp till behandling i landskapsstyrelsen, men att kostnaderna härför inte finns medtagna i föreliggande budgetförslag. Anledningen härtill är att Mariehamns stads ansökan inte hade inkommit då budgetförslaget uppgjordes. Enligt utskottets åsikt finns det inte anledning att i

det här skedet uppta något särskilt anslag, utan landskapsstyrelsen bör i normal ordning handlägga ärendet i enlighet med vad som sägs i avtalet mellan landskapsstyrelsen och Mariehamns stad om driften av Korrviks fiskehamn.

Med hänvisning till det anförda föreslås att finansmotionen förkastas.

27.20.44 Stabilisering av inkomsten av fiske och främjande av fiskfångsternas användning (f).

Utskottet har noterat att det genom ett förbiseende i förevarande årsstat inte särskilt avsatts några medel att användas för fjällfiske och föreslår därför att 100.000 mark, i likhet med vad som gäller för innevarande år, avsätts för stödjande av fjällfiske på grunder som landskapsstyrelsen särskilt fastställer.

30 MILJÖVÅRDEN

27.30.25 Av naturskyddsåtgärder föranledda utgifter (f).

Ltm Roger Nordlunds finansmotion nr 18/1984-85.

Finansmotion nr 18/1984-85 är i sakligt hänseende att hänföra till moment 27.30.⁶² och har behandlats i det sammanhanget.

27.30.40 Utgifter för ersättning av älg- och rådjursskador (f).

Utskottet har inte funnit skäl att ändra landskapsstyrelsens förslag att inte längre utbetala ersättningar för skador på motorfordon vid trafikolyckor förorsakade av rådjur. Antalet skadefall har under de senaste åren ökat avsevärt och medfört att personalen vid miljövårdsbyrån varit tvungna att utföra ett stort antal utredningsuppdrag som varit både kostnads- och tidskrävande. I sammanhanget bör också nämnas att försäkringsbolagen mot en relativt billig premie tillhandahåller ett fullgott försäkringsskydd. Eftersom landskapslagen om ersättande av skador, förorsakade av hjortdjur (52/74) medger att medel kan upptas för ersättande av vissa skador, som t.ex. skada på odling, har utskottet inget att anföra mot det föreslagna systemet, men vill understryka vikten av att landskapsstyrelsen ger allmänheten tillräcklig information om ändringen och om lämpligheten av att teckna en frivillig försäkring för täckande av skador på motorfordon vid trafikolyckor förorsakade av rådjur.

Utskottets minoritet (ledamöterna Sundblom och Tuominen) anser däremot att samtliga de i nämnda lag avsedda skadorna skall ersättas enligt lika principer och att jaktlicenserna borde höjas så att inkomsterna skulle räcka till att även i fortsättningen täcka fordonsskador.

27.30.62 Ersättningar för intrång och inrättande av skyddsområden.

Ltm Roger Nordlunds finansmotion nr 18/1984-85.

I motionen föreslås att under momentet upptas ett anslag som skulle användas för att bekosta uppsättande av rådjursstängsel runt något av de största idegransbestånden i landskapet. Finansutskottet anser i likhet med motionärerna att de åländska idegransbestånden utgör en viktig beståndsdel i den åländska floran och att det därför krävs åtgärder inom det snaraste. Erfarenheterna har nämligen visat att idegransbestånden kan hämta sig mycket bra från rådjursskador om åtgärder vidtas i tid. Utskottet anser att fredning av områden med idegransbestånd är den väg som i första hand är att föredra och föreslår därför att landskapsstyrelsen tar kontakt med markägarna och på så sätt försöker få till stånd frivilliga överenskommelser i syfte att uppfylla intentionerna i motionen.

Med hänvisning till det anförda föreslås att finansmotionen förkastas.

28 Ht. 02. VÄGAR

28.02.77 Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten på fasta Åland (r).

Kvarnbo - Långbergsöda

Vtm Karl-Gunnar Fagerholms m.fl. finansmotion nr 21/1984-85.

I motionen föreslås att under momentet upptas anslag så att utbyggnaden av vägsträckan Kvarnbo-Långbergsöda kunde fortsätta.

Utskottet har konstaterat att någon vägplan för ifrågavarande vägsträcka fortfarande inte fastställts trots att ombyggnaden varit aktuell sedan år 1975. Det är därför av största vikt att landskapsstyrelsen siktar till att få vägplanen fastställd så att medel för byggande kan upptas i 1986 års budget. Vad beträffar avsnittet Syllöda-Långbergsöda förutsätter utskottet att landstingets beslut i samband med antagandet av trafikplanen för åren 1983-1992 kommer att följas och att vägen således kommer att förbättras och ytbeläggas under planperiodens första del med underhållsmedel.

Med hänvisning till det anförda föreslås att finansmotionen förkastas.

Dispositionsmedel

Som dispositionsmedel har i landskapsstyrelsens förslag upptagits ett anslag om 1.500.000 mark att bl.a. användas för planering av bro till Isaksö. Utredningen skall enligt utskottets åsikt färdigställas under 1985 och slutresultatet bör

föreligga så snart att utredningen kan föreläggas landstinget i samband med förslaget till årsstat för år 1986.

Vid planeringen bör en utredning över olika alternativa lösningar till fast förbindelse mellan Isaksö och Hellö färdigställas och i första hand bör utredningen ta sikte på att få fram alternativ innebärande så låga investeringskostnader som möjligt.

Minoriteten (ledamöterna Olof Jansson och Lundberg) anser dock att projekteringen bör vara klar så snart att det blir möjligt att inleda byggandet av en bro mellan Isaksö och Hellö under hösten 1986.

Utskottet har inte funnit skäl att föreslå några ytterligare ändringar eller klargöranden i landskapsstyrelsens förslag vad beträffar dispositionsmedlen.

Mot beslutet har ledamoten Tuominen anmält avvikande åsikt, eftersom han anser att 50.000 mark borde avsättas för projektering av en vägförbindelse mellan Geta och norra Hammarland.

28.02.78 Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten i skärgården (r).

T o r s h o l m a - L a p p o

Ltm Erik Bergs m.fl. finansmotion nr 12/1984-85.

I finansmotion nr 12 föreslås att under momentet upptas ett anslag om 1.000.000 mark så att byggandet av vägen mellan Torsholma och Lappo kan påbörjas under år 1985.

Utskottet har kunnat konstatera att projekteringsarbetet igångsatts och att utredarna beräknar att ett första förslag till väg skall vara klart under maj månad år 1985, varefter landskapsstyrelsen bör förelägga landstinget ärendet för beslut om användandet av anslaget. För att möjliggöra en byggstart så snart beslutet fattats har finansutskottet beslutat föreslå att finansmotion nr 12 skulle godkännas och att ytterligare 500.000 mark skulle anslås för projektet, således totalt 1.500.000 mark.

Utskottets minoritet (ledamöterna Olof Jansson och Lundberg) har fogat skriftlig reservation till betänkandet.

1. S ö d r a S e g l i n g e

Ltm Sune Erikssons m.fl. finansmotion nr 14/1984-85.

I finansmotion nr 14 föreslås att under momentet upptas ett anslag att användas som delanslag för byggande av ett färjefäste på södra Seglinge. Enligt utskottets

Åsikt bör projekteringen av vägen på södra Seglinge ske i enlighet med tidigare fattade beslut. Då medel redan finns anslagna för ändamålet (300.000 mark i 1984 års budget) förutsätter utskottet att utredningen görs klar så snart som möjligt. I första hand bör utredningen sikta till att utreda de alternativ som innebär att färjpasset kan göras så kort som möjligt. Motionärerna föreslår att medel redan i detta skede skulle upptas för byggande av ett färjfäste, men enligt utskottets mening måste vägen projekteras och byggas innan anslag kan användas för byggande av färjfästen. Med hänvisning till det anförda föreslår finansutskottet att finansmotion nr 14 förkastas.

Ledamoten Tuominen har anmält avvikande åsikt vad beträffar motiveringen av beslutet eftersom han anser att medel inte skall upptas med hänvisning till att han vidblir sin tidigare uppfattning i frågan, nämligen att anslaget är obehövligt.

Ledamoten Lundberg har anmält avvikande åsikt eftersom han anser att medel inte skall upptas med hänvisning till att finansiellt utrymme inte finns under den kommande femårsperioden.

2. Å v a f ä r j f ä s t e

I syfte att förbättra den nuvarande färjtrafiken över Åva ström har finansutskottet beslutat föreslå att ett anslag om 500.000 mark upptas för anskaffande av pontonfärjfästen till Åva ström.

Utskottets minoritet (ledamöterna Olof Jansson och Lundberg) har fogat skriftlig reservation till betänkandet.

2. D i s p o s i t i o n s m e d e l

Ltm Olof Janssons finansmotion nr 22/1984-85

I finansmotion nr 22 föreslås att under momentet upptas ett anslag för anläggande av ett angringsfäste på Finnö i Sottunga för den färjtrafik som passerar där.

Utskottet anser det vara befogat att hemställa om en utredning för att klargöra vilka olika alternativ som finns för anläggande av ett enklare angringsfäste invid Finnö och kostnaderna härför. Efter att resultatet utvärderats förutsätter finansutskottet att landskapsstyrelsen kommer med därav eventuellt påkallade förslag om åtgärder. Utskottet anser att den nämnda utredningen skulle kunna göras med dispositionsmedlen. Med hänvisning till det anförda föreslås att finansmotion nr 22 förkastas.

3. Å v a b r o

Landskapsstyrelsen har i sin framställning föreslagit att 2.000.000 mark skulle upptas för byggande av en bro över Åva ström. Landstinget uttalade som sin åsikt i samband med antagandet av årsstat för år 1984 att byggandet av Åvabron inte skulle ske med ordinarie medel samtidigt som Lappo - Torsholmavägen byggs. Med hänvisning härtill och eftersom utskottet anser att man i första hand bör skapa godtagbara förbindelser för befolkningen i Lapporegionen, innan stora investeringar görs för att förbättra kommunikationerna inom de delar av Brändö kommun som redan har acceptabla förbindelser, har finansutskottet beslutat föreslå att det föreslagna anslaget om 2.000.000 mark för byggande av bro över Åva ström utgår ur budgeten för år 1985.

Utskottets minoritet (ledamöterna Olof Jansson och Lundberg) har fogat skriftlig reservation till betänkandet.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget omfattar landskapsstyrelsens förslag till ordinarie årsstat för landskapet Åland under år 1985 med följande ändringar och bemyndigar landskapsstyrelsen att uppta för årsstatens genomförande erforderliga lån.

INKOMSTER

Avdelning 14.

	Landskapsstyrelsens förslag	Finansutskottets förslag
<u>14. FINANSIERINGSINKOMSTER</u>	<u>355.420.917</u>	<u>355.589.167</u>
<u>01. AVRÄKNINGS- OCH FINANSIERINGSINKOMSTER</u>	<u>355.420.917</u>	<u>355.589.167</u>
03. Förskott på statsanslag för skattefinansiering	355.400.917	355.569.167
Inkomsternas totalbelopp	434.535.267	434.703.517

- 27 -
UTGIFTER

Huvudtitel 21

<u>21 LANDSTINGET</u>	<u>3.534.700</u>	<u>3.524.700</u>
03. LANDSTINGETS ÖVRIGA UTGIFTER	<u>595.000</u>	<u>585.000</u>
23. Till landstingsgruppernas disposition för kansliändamål	240.000	230.000

Huvudtitel 25.

25. SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-
OMRÅDE

	<u>100.631.577</u>	<u>100.631.577</u>
10. ÅLANDS CENTRALSJUKHUS	<u>44.401.900</u>	<u>44.401.900</u>
01. Avlöningar (f)	<u>25.851.900</u>	<u>25.851.900</u>
Grundlöner	6.025.437	4.178.986
Årsarvoden	4.178.986	6.025.437
Övriga löner och arvoden		
- semestervikariatsarvoden	1.300.000	1.300.000
- löner åt vikarier under sjukdom eller annan be- tald tjänstledighet	1.050.000	1.050.000
- jourarvoden	1.150.000	1.150.000
- arvoden för läkarintyg och utlåtanden	120.000	120.000
- ersättning för övertids- arbete samt söndags- kvälls- natt- och bered- skapsarbete	3.250.000	3.250.000
- tillfällig och extra arbetskraft	1.386.551	1.386.551
Ålderstillägg, facktill- lägg och tillägg efter vissa år	3.350.000	3.350.000
Dyrortstillägg	1.150.000	1.150.000
Semesterersättningar och -premier	1.500.000	1.500.000
Lönejustering	<u>1.390.926</u>	<u>1.390.926</u>
	25.851.900	25.851.900

Huvudtitel 2626. UTBILDNINGSAVDELNINGENS FÖRVALTNINGS-OMRÅDE107.242.790 107.421.04001 CENTRALFÖRVALTNING1.793.000 1.732.250

01. Avlöningar (f)

1.659.000 1.598.250

Grundlöner 379.392 379.392

Årsarvoden 606.238 606.238

Övriga löner och arvoden

- extra arbetskraft 89.750 29.000

Ålderstillägg 271.692 271.692

Dyrortstillägg 90.082 90.082

Tillägg efter vissa år 19.788 19.788

Maskinskrivningstillägg 4.536 4.536

Semesterersättningar och

-premier 74.621 74.621

Lönejustering 122.901 122.901

1.659.000 1.598.250

26. UNGDOMS- OCH IDROTTSVERKSAMHET

1.840.000 1.950.000

50. Understödjande av ungdomsarbetet (f)

470.000 530.000

51. Understödjande av idrott och

fysisk fostran(r)

1.370.000 1.420.000

27. ALLMÄNNA KULTURELLA UPPGIFTER

1.640.000 1.769.000

50. Främjande av vetenskap, litteratur och konst samt

understöd åt kulturella organisationer(r)

1.420.000 1.544.000

52. Understöd åt samfundet Finland-Sovjetunionens

Ålandsdistrikt

20.000 25.000

Huvudtitel 28.28. TRAFIKAVDELNINGENS FÖRVALTNINGSOMRÅDE86.981.100 86.981.10002. VÄGAR25.595.000 25.595.000

78. Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten i

skärgården (r)

3.700.000 3.700.000

1. Vägar och bankar 1.350.000 2.850.000

2. Färjfasten och

bryggor - 500.000

3. Broar 2.350.000 350.000

3.700.000 3.700.000

Utgifternas totalbelopp

434.535.267 434.703.517

Mariehamn den 12 december 1984.

På finansutskottets vägnar:

Roger Jansson
ordförande

Elisabeth Naclér
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordf. Roger Jansson, v. ordf. Olof Jansson, ledamöterna Lundberg, Sundblom och Tuominen.

Nr 194/84.

Till Finansutskottet

från kulturutskottet.

Kulturutskottets utlåtande i fråga om landskapsstyrelsens förslag till ordinarie årsstat för år 1985 (Nr 6/1984-85) vad beträffar moment 26.27.50 Främjande av vetenskap, litteratur och konst samt understöd åt kulturella organisationer samt motion nr 19.

Med anledning härav får utskottet anföra följande.

26.27.50 Främjande av vetenskap, litteratur och konst samt understöd åt kulturella organisationer (r).

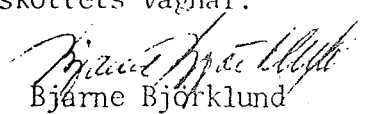
Utskottet omfattar landskapsstyrelsens förslag till medelsfördelning på de i framställningen ingående 24 punkterna.

Ltl Mirjam Öbergs m.fl. finansomotion nr 19/1984-85.

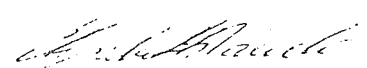
I motionen föreslås att anslaget under momentet ökas med 90.000 mark. Medlen skulle utges till Mariehamns Ungdomsorkester som bidrag för en resa som de ämnar företa till USA. Eftersom utskottet anser det vara ändamålsenligt att med ett bidrag ur landskapsmedel stödja ungdomsorkestern föreslås att ett anslag om 69.000 mark upptas i budgeten för att utgå som bidrag till Mariehamns Ungdomsorkester r.f. att användas för täckande av kostnader som uppstår i samband med deras USA-resa. Beloppet - 69.000 mark - innebär 1.500 mark per deltagare, vilket också är det belopp som orkestern i sin budget upptagit som bidrag ur landskapets ordinarie budget.

Mariehamn den 3 december 1984.

På kulturutskottets vägnar:

Bjärne Björklund

ordförande

Elisabeth Naclér

sekreterare.

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordf. Björklund, v.ordf. Sundberg, ledamöt. Fagerholm, Lindholm och Lund.

R E S E R V A T I O N

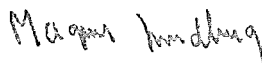
Vi undertecknade kan ej omfatta att det av landskapsstyrelsen i ordinarie årsstaten för 1985 under 28.02.78, p. 3 upptagna anslaget om 2 milj. mk för bro över Åva-strömmen utgår. Brobyggets snara genomförande betyder att extra kostnaden om 0,5 milj mk för nya färjfasten blir överflödigt, betyder dessutom en inbesparing av färjans driftskostnader med c:a 0,5 milj årligen samt är en förutsättning för funktionell genomfartstrafik över Brändö efter färjrutternas omläggning. Brobyggets förskjutning ytterligare på en obestämd framtid anser vi sålunda med beaktande av såväl ekonomiska som praktiska omständigheter såsom oförsvarligt.

Lappo-projektets påbörjande i det praktiska byggnadsarbetet kan knappast med beaktande av den tid den pågående projekteringen och uppgörandet av vägplan erfordrar ske förrän tidigast i slutet av 1985. Av brådskanne betydelse är dock att delar av projektet kunde utbyggas så att färjpasset runt Torsholma kunde avkortas på rutten Brändö-Hummelvik. Vi omfattar därför ltn Erik Bergs m.fl. finansmotion om upptagande av 1 milj. mk för påbörjande av vägbyggnadsprojektet Torsholma-Lappo.

Med hänvisning till ovanstående har vi föreslagit att under 28.02.78 Vägbyggnads- och vägförbättringsarbeten i skärgården, p.1 Vägar och banker Torsholma-Lappo upptages 1 milj. mk samt att under p.3 Broar Åva bro upptages 2 milj mk samt att anslaget 0.5 milj. mk för nya pontonfästen vid Åva-strömmen ej upptages.

Varichamn den 12 december 1984

Olof Jansson

Magnus Lundberg

R e s e r v a t i o n

25.06.30. Landskapsandel till kommunerna för driftskostnader för sociala tjänster (f).

Undertecknad omfattar principen att landskapsandelar till olika förvaltningssektorer skall behandlas lika. Däremot omfattar jag inte utskottsmajoritetens åsikt att uppskjuta landskapsandelarna på samma sätt man föreslagit i riket.

Som motiv för mitt ställningstagande hänvisar jag till landstingets tidigare syn i ett liknande fall (framställning nr 17/1983-84). Lagutskottet uttalade i sitt betänkande (Lu.bet.nr 8/1983-84) bl.a.: "att förslaget sett i ett längre perspektiv inte innebär några egentliga inbesparingar för landskapets del utan endast en uppskjutning av de lagbestämda betalningarna. Med beaktande av de särförhållanden som i ekonomiskt hänseende gäller för de åländska kommunerna föreslår lagutskottet att framställningen skulle förkastas".

Finansutskottet omfattade den gången (Fu.bet.nr 2/1983-84) lagutskottets resonemang om att inte uppskjuta föreslagna landskapsandelar.

Med hänvisning till de åländska kommunernas svåra likviditet skulle ett dylikt uppskjutande vara olyckligt.

Då dessutom förslaget ej förefaller erhålla tillräcklig majoritet i riksdagen för att genomföras skulle ett genomförande i landskapet i detta skede enbart leda till onödiga problem och kräva en senare rättelse av landskapsandelarna.

25.06.31. Landskapsandel till kommunerna och privata samfund för anläggningskostnader för sociala tjänster (r).

Samma motivering som för 25.06.30.

26.23.30. Landskapsunderstöd för avlönings- och driftsutgifter (f).

Samma motivering som för 25.06.30.

27.11.85. Gårdsbrukslån (r).

8.820.000 (9.000.000).

Föreslås en sänkning av anslaget med 180.000 mark. Enligt bokslutet för 1983 användes av detta års reservationsanslag om 8.500.000 mark under året 5.574.500 medan 2.095.000 utgjorde utgiftsrest och reserverade medel uppgick till 830.000. Av detta framgår att behovet av medel är mindre än vad som allmänt upptas som reservationsanslag. Den föreslagna sänkningen är närmast symbolisk och kan uppfattas som en fingervisning om bristande budgetanpassning och mindre lyckad budgeteringsprincip.

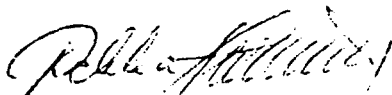
27.12.28. Till landskapsstyrelsens disposition för utvecklande av alternativ odling. (Momentet nytt)

200.000 (+ 200.000).

Undertecknad har i utskottsbehandlingen yrkat att anslaget borde höjas med mark 180.000 till mark 200.000 för att därigenommöjliggöra förverkligandet av en första etapp av det alternativa odlingsprojekt som en kommitté på landskapsstyrelsens försorg låtit utarbeta för Kumlinge Björkö.

Ifrågavarande projekt är såväl ur odlar- som ur konsumentsynpunkt mycket angeläget och det är att betrakta som mycket betydelsefullt att ett sådant projekt kan förverkligas i en av avfolkning starkt utarmad skärgårdsby där lämplig mark finns tillgänglig. Projektet är i dag än mer angeläget även därför att Kumlinge kommun förklarat sig beredd att axla en inte oväsentlig ekonomisk börda för projektets förverkligande.

Mariehamn den 12 december 1984.

Pekka Tuominen.